

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 1/16 - 43. årgang

**Telepensjonistene
fyller 40 år!**

**Kasserer Odd og
sekretær Solveig på Otta**

**Adm. direktør i Telenor
Norge hilser oss!**

**Gunnar og Jan-Erik
blåser i tilværelsen**

Lederen har ordet

Kjære medlem!

Vårt arbeid og utfordringer

Det er trivelig og inspirerende å arbeide sammen med mange flinke mennesker i vår pensjonistorganisasjon. Et aktivt landstyre, med variert kompetanse, er et godt grunnlag for å oppnå gode resultater. Vi har lyktes med å få flere i organisasjonen til å engasjere seg i vårt felles arbeid for våre medlemmer. Det er etablert et forum for redaktørstøtte for lokale redaktører. I dette forum, som ledes av den sentrale web-ansvarlige, er det fire som har sagt seg villig til å bidra med sin kompetanse og arbeidsinnsats, slik at de lokale redaktører kan få teknisk bistand for sitt arbeid med å legge ut aktuelt stoff og administrere lokale nettsider.

Selv om det utføres godt arbeid, er det utfordringer i organisasjonen. Den største utfordring er å verve og beholde medlemmer. Vi er en organisasjon, som opplever jevnlig avgang. Da er det svært viktig at verving blir viet stor oppmerksomhet og blir en av de viktigste oppgavene i lokalforeningene.

Televerket, og senere Telenor, har vært under konstant endring og er det fortsatt. Mange av dem vi har jobbet sammen med, er ikke en del av Telenor konsernet lengre. Mange har forlatt konsernfellesskapet for lenge siden. Dette er en ekstra utfordring, når lokalforeningene skal ut å verve nye medlemmer. Hvor finner vi tidligere kollegaer, som kan bli medlem av Telepensionistenes Landsforbund?

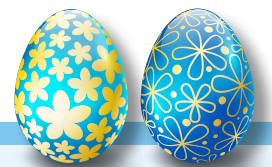
Manglende tilgang på nye medlemmer, fører til reduksjon av medlemmer i lokalforeningene. Dette merkes mest for de minste lokalforeningene og spesielt der hvor vervegrunnlaget er marginalt, blant annet for at Telenor ikke har noen virksomhet i nærheten. Med dette som bakteppe, vil jeg anmode alle våre gode medlemmer om å bidra med verving, ved å ta kontakt med tidligere arbeidskollegaer å gjøre kjent hva vi arbeider med. Det ser ut til at det er den direkte kontakten, som gir best resultat i samband med verving.

Forbundsledelsen har mottatt signaler om at det er flere lokalforeninger som sliter med å få tillitsvalgte, med referanse til økende gjennomsnittsalder og manglende rekruttering. Resultatet kan bli at lokalforeninger blir nødt til å legge ned sin virksomhet.

Så, kjære medlem, verving må bli en sentral aktivitet lokalt, hvor du som medlem blir en veldig viktig aktør for å få flere til melde seg inn i Telepensionistenes Landsforbund. Så oppfordringer til oss alle blir: *verv medlemmer.*

Lykke til med det videre arbeid – til oss alle.

Med vennlig hilsen
Arne Jenssen, Forbundsleder

INNHOOLD

Lederen har ordet	s. 2	Blåser i pensjonisttilværelsen	s. 10
Takk og gratulerer	s. 3	Verving lokalt viktigst	s. 11
Telepensionistene 40 år	s. 4	Endelig kan vi booke hytter direkte	s. 11
Du er en del av sivilsamfunnet	s. 5	Språket vårt	s. 12
Små foreninger gir store utfordringer	s. 6	Krav til statsbudsjettet 2017	s. 13
Opera og årsmøte på Nordmøre	s. 7	Polarekspedisjoner og	
Morgendagens aktivitetssenter	s. 8	telegrafstasjonenes betydning	s. 14
Sofustanker	s. 9	Småstoff	s. 16

Neste nummer av bladet kommer ut 28. juni. Tips og stoff sendes på e-post til gunhi-s@frisurf.no innen **13. mai**.

Redaktøren forbeholder seg retten til redigering og nedkorting av innlegg.

Forsidebildet: Motiv fra Rondane. Foto: Torbjørn Skjæret

Utgitt av Telepensionistenes Landsforening. Redaktør: Gunhild Skoglund. Ansvarlig redaktør: Arne Jenssen.

Takk og gratulerer

Telenor er 160 år, og siden oppstarten som Telegrafverket i 1855 har vi vært premissleverandører i alle de store og betydningsfulle teknologiskiftene i samfunnet.

Vi har vært med å revolusjonere hvordan folk kommuniserer, forbedret kommunikasjon i beredskap og vi er ansvarlige for hele Norges samfunnskritiske infrastruktur og håndterer 80 prosent av datatrafikken i Norge.

Dette er mulig gjort fordi vi står på kjempers skuldre, og de kjempene er dere.

Hver og en av Telenors tidligere ansatte har vært fanebærere og flyttet Telenor - og samfunnet - fremover. Det er viktig at det finnes en forening som Telepensjonistenes Landsforbund som samler alle Telenors tidligere bidragsytere i et felleskap, og at vi tar vare på vår historie. Nå er det opp mot 4 000 medlemmer på landsbasis, omtrent like mange som vi har av ansatte i Telenor Norge. Med 33 lokale foreninger er forbundet representert i alle landets fylker. Dette gjenspeiler også vårt samfunnsoppdrag og Norges befolkning. For folk vil ha kommunikasjon overalt - alltid. Formen har endret seg med teknologiskiftene, men det er i prinsippet det samme vi alltid har jobbet og kjempet for. Dere har vært med å bygge et selskap som vi er stolt av, og for det ønsker jeg å takke dere alle.

I år har Telepensjonistenes Landsforbund 40 års jubileum, så en gratulasjon er i høyeste grad på sin plass til dere alle - takk og gratulerer!

Vennlig hilsen Berit Svendsen

Telepensjonistene 40 år

Klokken hadde passert ti med nøyaktig ti minutter den siste fredagen i mai for førti år siden. I Kirkegata i hovedstaden satt 19 engasjerte televerkspensjonister fra Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Drammen og Oslo. Terje Opsann åpnet møtet ved å ønske vel møtt. Opsann var formann i Televerkets Pensjonistforening i Oslo.

Gunhild Skoglund

Fra *Protokoll for Televerkets Pensjonistforbund's 1. ordinære landsmøte 28. – 29. mai 1976 i Oslo teledistrikts konferanserom, Kirkegt. 15, 8. etg., Oslo 1.* sakser vi innledningen som sekretær Paul Strøm skrev:

«Man orienterte om utviklingen, sett i landsmålestokk, for telepensjonistene i Norge, nevnte vanskene for pensjonistene ute i periferien med hensyn til organisasjon, mange som ikke har føling med oss, og økonomiske problemer som kan skape vansker for tilslutning.

«Men her er vi», sa Terje Opsann, «og vi skal greie biffen».

Han håpet at dette og kommende møter skal mestre de forskjellige oppgaver og komme fram til positive løsninger.

«Det har ved enkelte anledninger virket som om vi pensjonister ikke er med lenger, men vi er fremdeles medlemmer av samfunnet og betaler vår skatt, så la oss i ord og handling vise at vi fremdeles er med».

Stiftet på én dag

Det viste seg at møtet gikk så greit at det ble avsluttet samme dag klokken 16:00. Etter en hyggelig middag i Telegrafbygningen, godt samvær med opplesning og skrøner gikk det hele inn i historien.

Sekretæren avsluttet protokollen med at «Landsmøtet ble med dette avviklet på en dag, og representantene reiste hjem en dag tidligere enn beregnet.»

Oslo teledistrikt holdt til i Kirkegt. 15.

Televerkets Pensjonistforbund

Vedtektene sto selvsagt på agendaen, og de ble enstemmig vedtatt. De fire første paragrafene lød slik:

- § 1 Forbundets navn skal være:
«TELEVERKETS PENSJONISTFORBUND».
- § 2 Forbundet er en upolitisk sammenslutning av telepensjonistenes foreninger i de enkelte teleområder. Det kan kun opptas en forening fra hvert teleområde.
- § 3 Forbundets formål skal være å verne og fremme medlemmenes sosiale, økonomiske og kulturelle interesser. Til fremme av disse formål skal forbundet samarbeide med og støtte seg til «NORSK TELE TJENESTEFORBUND», «KVINNELIGE TELGRAF OG TELEFONFUNKSJONÆRERS LANDSFØRENING» og «TELEGRAFMENTENES LANDSFØRBUND».
- § 4 For medlemskap i forbundet betales en kontingent på kr. 10,- pr. medlem pr. år. (I protokollen står det vedtatt kr 5,- pr medlem pr år, red.anm.)

Det første styret

På alle landsmøter er valg viktig og spennende, så også her. Det første styret i forbundet ble valgt uten dramatikk:

Formann Terje Opsann, Oslo
Nestformann Alf Eriksen, Bergen
Sekretær Paul Strøm, Oslo
Kasserer Anne Sofie Herlofson, Oslo
Styremedlemmer
Per Monsrud, Stavanger
Jon Halten, Trondheim
Halling Guttormsen, Kristiansand

Innstilling om stiftelse

Et nytt forbund ser ikke dagens lys uten målbevisst planlegging og godt forarbeid. I månedsskiftet oktober/november året før ble det holdt en todagers landskonferanse i Oslo, også her med Terje Opsann i spissen. Her ble det orientert om bakgrunnen for forslaget, og det ble vedtatt å stifte et eget forbund.

Personaldirektør Halvard Austlid i Tele-direktoratet og personalorganisasjonene holdt hilsningstaler og ønsket lykke til. Deretter fulgte faglige innlegg om legekontroll for pensjonister av fru overinspektør Selnes, Teledirektoratet, sosiale tiltak og pensjonistenes rettigheter av fru Ruth von Dyring, Oslo teledistrikt og samordningsloven av kontorsjef Harald Slemdal, Statens pensjonskasse. Mange og viktige saker ble grundig diskutert.

Sterkt forbund

Det hele endte med at møtedeltakerne, som representerte Bergen, Trondheim og Oslo, påla styret i Osloforeningen å få i stand et landsmøte.

Foreningens formann, Terje Opsann, takket konferansedeltakerne ved å si: «Det er jo en soleklar ting at ved positivitet så må det følge resultater, og jeg går ut i fra at alle på hver sin plass går inn for denne tanken at vi skal få et stort og sterkt Televerkets Pensjonistforbund.»

Seriøst

Per Monsrud fra Sandnes ba om å få si et par avskjedsord til de som arrangerte møtet.

Han sa blant annet at han ikke var stemt for å reise til Oslo, men dro likevel. Han var forberedt på at møtet kanskje ikke betydde så meget, men endret oppfatning under møtet.

«Vi som sitter ute i periferien og ikke har noen særlig kontakt, og som ikke har noen forening som kan skape kontakten, vi er alene, vi er utenom, vi aner lite og ingenting om det som gjøres i de foreninger som eksisterer. Det høres kanskje litt rart ut, men min oppfatning av pensjonistforeninger, den dreier seg om kurvfletting, turer ut i det blå og allsang, og så plutselig kommer en til et møte som faktisk er like seriøst som noe landsmøte som jeg noen gang har vært på. La meg få takke Osloforeningen og håpe at det blir mange og gode arbeidsår i pensjonistbevegelsen.»

Generalsekretær i
Pensjonistforbundet
Harald Olimb Norman

Du er en del av sivilsamfunnet

Visst er det viktig og hyggelig med sosialt samvær. På møter og turer treffes gamle kolleger samtidig som en blir kjent med nye folk. Men å organisere seg, også som pensjonist, betyr langt mer enn som så.

Gunhild Skoglund

Den trofaste leser av Telepensjonisten har nok merket seg at verving av nye medlemmer er et viktig tema. Slagordet «sammen er vi sterke» gjelder nemlig i alle sammenhenger.

Påvirkningskrefter

Harald Olimb Norman, generalsekretær i Pensjonistforbundet, gløder for pensjonistenes ve og vel. Han har flere ganger deltatt på landsmøtene våre og er således godt kjent av mange telepensjonister.

Vi har stilt noen spørsmål til generalsekretæren.

- Hvorfor er det viktig å organisere seg når en blir pensjonist?

- Den absolutt viktigste grunnen er å fortsatt være en del av sivilsamfunnet. Være med å påvirke egen hverdag både på nasjonalt plan og i nærmiljøet. Husk at ingen ting kommer av seg selv. Det er innsats fra deg som person, deg i egen organisasjon, deg i et større felleskap som gir påvirkningskraft overfor myndighetene. Det er ikke slik at du må logge av ditt samfunnsengasjement den dagen siste arbeidsdag er unnagjort. Du mener det samme også etter arbeidsdagens slutt, og det engasjementet er viktig å ta med seg inn i din pensjonistorganisasjon.

Delta i organisasjonen

Av forskjellige grunner velger noen å melde seg ut. Om en ikke deltar aktivt er det likevel viktig å fortsatt være organisert. Medlemmene støtter dermed opp om arbeid som utføres og krav som fremmes fordi vi står sterkere sammen.

Norman begrunner dette i fem hovedpunkt:

- Pensjonsrettigheter er under press. Da er det viktig å delta i en organisasjon som virkelig tar dette på alvor.
- Velferdsteknologien brer om seg i rasende fart. Da er det viktig å delta i en organisasjon som er retningsbestemmende og samtidig et korrektiv til utviklingen.
- Ensomheten er stor i befolkningen. Da er det viktig å delta i en organisasjon som jobber hardt for aktivitetssentra på tvers av generasjoner.
- Klaseskillene blir større. Da er det viktig å delta i en organisasjon som setter fellesskapet foran egosamfunnet og som ønsker en fordelingspolitikk som ivaretar de svakeste på en bedre måte enn i dag.

- Vi har verdens beste helsevesen, men det er fortsatt mange som ikke får den hjelpen de har krav og rett på. Da er det viktig å delta i en organisasjon som bærer slike saker til torgs.

Engasjement

- Hva betyr så medlemskapet for den enkelte telepensjonist?
- Engasjement er stikkordet. Du kan som telepensjonist engasjere deg i elderrådsarbeid, i foreningsarbeid, politisk arbeid eller du kan bruke dine evner til opplæring, svarer Harald Olimb Norman til slutt.

VISSTE DU AT

Pensjonistforbundet er en organisasjon som jobber for å gi landets pensjonister en tydelig røst. Vi engasjerer oss innenfor områdene helse, økonomi, kultur, trygghet og tilgjengelighet, i saker som betyr noe for din hverdag som pensjonist.

Kilde: pensjonistforbundet.no

Små foreninger gir store utfordringer

Som den minste lokale telepensjonistforeningen har dessverre Levanger takket for seg. Det ble for store utfordringer å holde en liten forening gående.

Gunhild Skoglund

Marit Wikhammer
Foto: Roger M. Svendsen

Tidligere leder for telepensjonistene i Levanger, Marit Wikhammer, forklarer nedleggelsen slik:

- Vanskeligheter med å få medlemmene til å påta seg tillitsverv samt høy alder blant medlemmene var medvirkende årsak til at vi valgte å legge ned lokalforeningen.

Medlemmene har gitt uttrykk for at de ikke ønsker å være tilsluttet annen lokal-

avdeling. Ulike alternativer har ikke blitt diskutert, blant annet om å være en avdeling under nærmeste lokalforening.

- Medlemmer tilknyttet direkte under forbundet er en ny situasjon. Det må håndteres best mulig, slik at medlemmene etter eget ønske fortsatt kan være tilsluttet Telepensjonistenes Landsforbund, sier forbundsleder Arne Jenssen.

Gudbrandsdal

På den nye hjemmesiden for Telepensjonistene finner vi et vakkert bilde fra Gudbrandsdal. Dalføret strekker seg fra Lillehammer til Lesjaskog og breier seg godt ut mellom Valdres og Østerdalen.

Telepensjonistenes forening Gudbrandsdal dekker dermed et stort geografisk område med få medlemmer og et begrenset rekrutteringsgrunnlag.

Hvordan holder en liten lokalforening det gående mon tro?

- Vi er 26 medlemmer fra Ringebu i sør til Lesjaskog i nord, forteller Per Amundgård. Han sitter i valgkomiteen og kjenner godt til forholdene. Det kan være vanskelig å ta på seg verv når avstandene er store.

- I tillegg er det vanskelig å få flere medlemmer, spesielt karer er mangelvare.

For tiden er det ingen ansatte i Telenor her, så vi får vel si at vi er en utdøende rase, konkluderer han.

Stor arbeidsplass

Per Amundgård og kollega Torbjørn Skjæret jobbet ved automatavdelingen i Televerket på Otta. Der var det fem teknikere og en kontordame, to av dem flyttet og de tre andre er nå pensjonister og bor fortsatt på Otta.

Til tross for at Telenor ikke har ansatte i distriktet finnes det likevel et godt grunnlag på Otta. Nesten alle damene i pensjonistforeningen kommer nemlig fra Opplysningen 1881. Det er en stor arbeidsplass som tidligere var en avdeling i Telenor, og dermed kan de ansatte melde seg inn i lokalforeningen når de går av med pensjon.

- Det er mange pensjonister fra Opplysningen her omkring. Kanskje vi er for dårlige til å markedsføre oss blant tidligere Telenorfolk, sier Per.

Møter og turer

Gudbrandsdølene er imidlertid aktive. Den første onsdagen i hver måned er det medlemsmøte på kafé Smuget i Otta

Onsdagsmøte en gang hver måned på Otta. Fra venstre Reidun Barhaug, Per Amundgård, Magnhild Syrrist, Inger Veskje, Kari Haugstulen, Kåre Bergsli, Dagrun Brenna, Torbjørn Skjæret, Åse Nordnes, Odd Løkken, Solveig Båtstøløkken og Hanna Langseth.

Martha Engen (til venstre) og Toril Eide i Bergstadens hovedgate.
Foto: Torbjørn Skjæret

sentrum. Avstander er nok årsaken til at om lag halvparten av medlemmene kommer.

- Det har vært forslag om å legge møtene andre plasser, men så langt har det ikke blitt noe av, sier Per.

Torbjørn er reiseleder, og vanligvis blir det turer både vår og høst. Og selvsagt har også gudbrandsdølene sitt tradisjonelle julebord.

Reiselederen har sørget for tur til Røros, omvisning på Operaen i Oslo og på Bud. På nyåret var de på nyttårskonsert i Sør-Fron kirke.

Felles opplegg med andre telepensjonister er imidlertid noe begrenset. Det eneste var etter sigende en gang Gjøvik deltok på Sel der de arrangerer dansefestival.

Hvem vet, kanskje er det en svingom som skal til for å få med flere medlemmer.

Opera og årsmøte på Nordmøre

Sekretær i Kristiansund og Nordmøre telepensjonistforening, Åse Juul Hansen, har gitt oss en liten stemningsrapport fra operabyen Kristiansund. I tillegg presenterer hun nyvalgt styre i foreningen.

Kristiansunderne og nordmøringene lot seg underholde av både Tryllefløyten og Eugen Onegin, to kjente operaforestillinger, tidlig på nyåret. Samtidig bød Operaen i Kristiansund på lettere operetter og musikaler. Og som om ikke det var nok kunne kunstinteresserte velge og vrake blant de mange kunstutstillingene.

- I februar sto byen vår igjen på hodet! forteller Åse. Det gjør den nemlig hvert år.

- I hele tre uker sydet byen av opera på restauranter og kafeer. Til og med på Sundbåten var det opera. Morsomt for store og små, unge og gamle, konkluderer hun.

Til sammen trekker Operafestukene i februar omlag 10 000 besøkende til Nordmørsbyen hvert år. Kanskje en idé å ta en tur neste vinter.

Årsmøte

Kristiansund og Nordmøre telepensjonistforening hadde årsmøte 10. februar og følgende styre ble valgt:

Jarl Joø, leder

Åse Juul Hansen, sekretær/datakontakt

Kirsten Kanck Lorentzen, kasserer

Kirsten Myklebust, styremedlem

Wenche Morch Olsen, styremedlem

Liv Anne Ødegård, varamedlem

Aase Solli-Sæther, revisor

Marie Sæter, vara revisor

Kaffekomiteen består av Inger Haug, Randi Dalager og Gunnlaug Bø Nyland.

Jarl Joø ble gjenvalgt som leder.

Her ser vi de øvrige i styret. Fra v.: Åse Juul Hansen, Kirsten Myklebust, Liv Anne Ødegård, Kirsten Kanck Lorentzen og Wenche Morch Olsen.

Morgendagens aktivitetssenter

«Det er en sterk økning av antall eldre i befolkningen. Det er viktig å engasjere denne gruppen som en ressurs for samfunnet. Dette er viktig for livsglede og folkehelse.»

Dette er innledningen til en felles veileder fra Pensjonistforbundet og Røde Kors. Hensikten er å sette fokus på viktigheten av møteplasser i alle landets lokalsamfunn, blant annet ved en utvikling og fornyelse av dagens eldre- og seniorsentre. Derav navnet «Morgendagens aktivitetssenter».

Finn-Egil Elster, forbundskasserer

Prosjektet, med samme navn, har foregått over to år i regi av de to nevnte organisasjonene, pluss Røa eldresenter og Høgskolen i Telemark. Resultatene ble presentert på en stor konferanse i Oslo 8. januar, der også Telepensjonistene var invitert. Pengene til prosjektet har vesentlig kommet fra Helsedirektoratet.

Bedre folkehelse

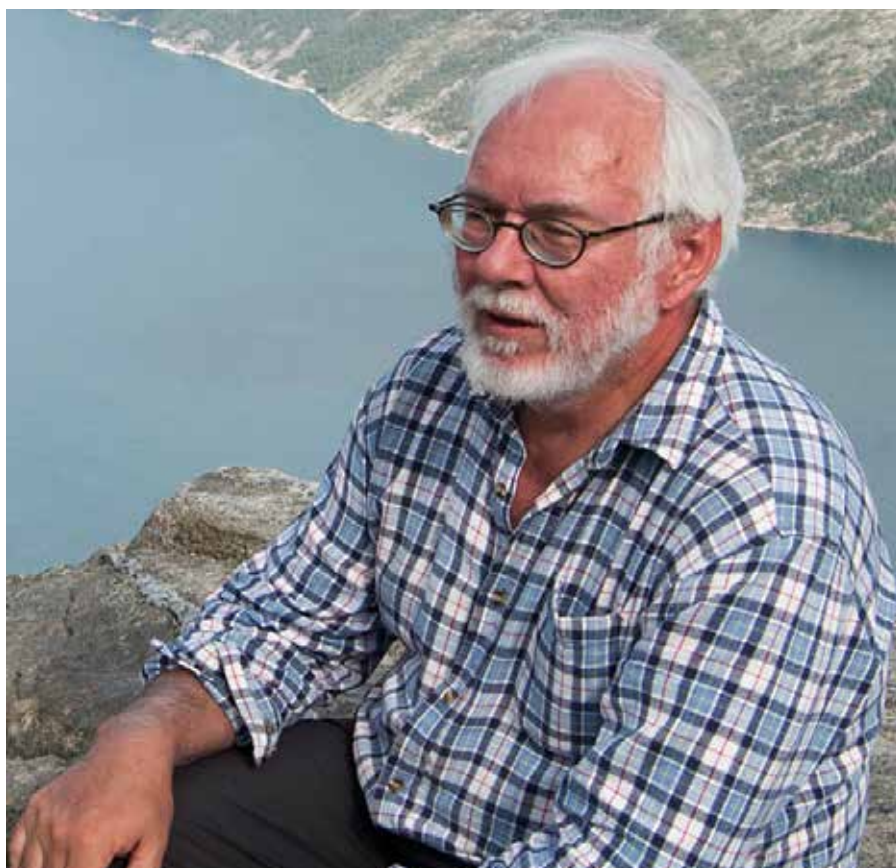
Prosjektet har sin bakgrunn både i den eldrebølgen alle snakker om, og en erkjennelse av at de yngste blant de eldre ofte ikke finner tilbud som trekker i dagens eldre- og seniorsentre. Samtidig har mange bedre helse, økonomi og utdanning enn tidligere generasjoner. Det er en tro på at ved å få disse til å delta i morgendagens aktivitetssentre, vil det gi bedre folkehelse i vid forstand, både for dem selv og for andre.

En del av prosjektet har vært å spørre eldre. De som allerede var pensjonister hadde for en stor del opplevd overgangen som positiv, og var tilfreds med tilværelsen. De som fortsatt var i arbeid, så fram til denne tiden. Noe under halvparten av de spurte deltok i frivillig arbeid, og blant disse brukte tre av fem personer en til fire timer i uka på frivillighet. Disse opplevde det positive i å delta i et fellesskap samtidig med å bidra for andre.

Ingen felles mal

Ønsket om å bidra står sterkt, men samtidig er de fleste opptatt av friheten til å styre sin egen tid, ha mer tid med familie og venner, og tid til å vedlikeholde helsen. God helse oppleves selvsagt som et gode i seg selv, men også som viktig for å unngå ensomhet. Andre undersøkelser viser at ensomhet er et mindre problem enn mange tror, men at det øker med alderen, naturlig nok.

I dette perspektivet blir utforming og innhold i aktivitetssentrene viktig. Undersøkelsen viste kanskje tydeligst at det ikke er mulig å lage en felles mal

Finn-Egil Elster er selv en aktiv pensjonist. Her er han på Prekestolen ved Lysefjorden.

som passer alle. Det må være noe for alle aldersgrupper og begge kjønn, for ulike interesser og mulighet for tilpasning til lokale forhold. De eldre må selv kunne medvirke og påvirke innholdet, samtidig som det trengs fast ansatte. Og maten er viktig!

Gode eksempler

I tillegg til gjennomgangen av undersøkelsen, var det på konferansen også presentasjoner fra eldresentre som kan være gode eksempler:

- Røa eldresenter i Oslo, der gode og spennende foredrag ble framhevet som viktig for å trekke inn de yngre i arbeidet. De frivillige er vesentlige for driften, og står blant annet for 30 av 40 kurs. Det trengs både brukerråd og venneforening.

- Maurtua-prosjektet i Sortland som viste til mangfoldet i aktiviteter for å skape en møteplass på tvers av generasjoner, og framhevet at de frivillige måtte komme i tillegg til, og ikke erstatte de fast ansatte.
- Hole kommune som har under planlegging et nytt senter. Det skal samle omsorgsboliger, dagsenter, eldresenter og frivillighetssentral. De har i stor grad lagt vekt på å trekke inn brukere og foreninger i planleggingen, blant annet i tverrfaglige arbeidsgrupper.

Det var mye mer som kom fram, og dette blir det arbeidet videre med.

Pensjonistforbundet har mer informasjon, inkludert prosjektrapportene, på sine nettsider: pensjonistforbundet.no.

SOFUSTANKER

Innvandringsminister Sylvi Listhaug og presidentkandidat Donald Trump har mye til felles. Begge taler med store ord rett fra levra og vekker enten forargelse eller begeistring i folket. At noen måtte flykte for å berge livet også under vår krig, har vi glemt når krigsflyktninger fra Syria tar seg til vårt land. Sylvi Listhaug har en haug med lister over barn, krigsflyktninger og andre som bør liste seg ut av Norge før de blir kastet ut. -Jeg frykter for mine barns fremtid, sa hun med et listig smil. - De kan sikkert få med seg sykklene fra Storskog som reisegods, sukket min morgenskønne fru hode-rystende, mens hun sku et miserabelt sprukket søndagsegg i kasserollen. En ulykke kommer sjelden alene. Glansen fra Telenor falmer etter beskyldninger om urent trav ute og hjemme, sukket også jeg, og plukket frem et nytt egg fra fritt-gående høner til koking. Men forsmådd teletopp Berit Svendsen klukket tilsynelatende fornøyd under intervjuet med Torp i TV-programmet 'Torp' om det å ikke bli valgt som Konserndirektør, selv om hun var heiet fram av næringsministeren. Det gikk som kjent den veien høna sparker. Men Berit viste sin klasse og lot seg ikke torpedere av Torp. Det er kanskje ikke urimelig at Sigve Brekke ble den utvalgte. Kampen om nye lisenser skjer i muslimske land. Der har kvinner ofte lav status og må skjule seg bak slør og sjal. Forhandlinger med lokale landsherrer der kan lett føre til kulturklæsj og linjebrydd uten tekkelig dekning.

Forsvaret er forsvarsløst i tilfelle angrep mot landet vårt. Generaler og andre har stått fram i media og lest folket teksten. Årvisse kutt i forsvarsbudsjettet har herjet med hæren. Fotfolk og skuddklare hand-våpen er mangelvare, bare kritikerne er i skuddet. Men Forsvarsminister Ine Marie Eriksen er ikke enig. Bare vent til 2022, da har vi fly nok til ikke å bli tatt på senga en gang til, hevder hun.

TV-en holder folk i sjakk. Julegavene var knapt nok pakket ut før vinteridretts-tyranniet slo til. NRK driver sportstortur, fastslo fru en i beste Listhaug-stil. Vi oversvømmes og tvangsfores av alskens

vinteridretter, både dagsaktuelle og utgamle repriser av gamle bragder. Mens Folkehelsa maner til 'Ut og gå' og 'Pes og svett' for hjertets skyld, nagles TV-sports-idiotene til godstolen med hjerteklapp og blodtrykktopper når idolene syner seg på skjermen. En kortvarig bedring var at mange av Canal Digital sine kanaler gikk i svart etter pengekrangel. Svarte skjerner ble til et lyspunkt. Skal galt være, foretrekker fru en heller reprise av gamle kjenninger som Derrick og politibetjentene i Aidensfield. Moderne moroprogrammer som 'Latter', 'Carl Johan' og Standup i alle variasjoner er ikke til å bli klok på. Hun ser ikke poengene og holder smilebåndet stramt.

DNB bank har avvirket kundekontakten og fått bank av kundene. Vi har blitt selvhjulpne med banktjenester, og 600 overflødige pengetellere må plutselig ta sin pung og gå fra konto og kontor. Forsøk på kontring mot ledelsen, med vising til bankens gigantoverskudd, faller på steingolv. Det er Game over for bank-funksjonærer uten arbeidsoppgaver. Hvorfor stakk ikke sjefene fingeren i jorda for å finne ut hvor veien gikk, i stedet for å holde hånda dypt i pengebingen? Banksjefen våknet da kundene skydde bankens praktlokaler fordi de følte seg utilpass i køen foran skrankene. Å betale en papirgiro i banken koster skjorta, og køen signaliserer at du er uønsket. Snart forsvinner pengene også, skal vi tro fremtidsforskerne, når all handel snart går via plastkort. Bitcoin er den nye valutaen som brukes ved netthandel, uavhengig av bankene.

Språket vårt forvitrer. At unge ikke lenger gjør forskjell på da og når, får så være. Verre er at lyd bildet forandrer seg så raskt. Stadig flere kan ikke lenger uttale kj-lyden, den erstattes av kebablyden 'sj'. Fremskritt er så mangt. Jenta som ønsket seg 'gullsjede' til jul, fikk sjyss hjem i stedet for kyss. I januar kan vil lese SALE med store bokstaver i butikkvindue. Vi har da vel ikke tenkt å kjøpe hest? OUTLET kan tyde på at her er det lettere å komme ut enn inn?

'Godhetstyranni' er et nytt begrep lansert fra Stortingets talerstol. I samme slengen kom også kritikk for at 'Kirken er gjennomsyret av sosialisme' for der står skrevet at vi skal vise vår nestekjærlighet, gi almisser til de fattige og tukte våre barn. Bibelen må vel omskrives da? Sofus erkjenner godhetstyranniet. Viven er stadig like elskverdig, men det koster mer. I tidligere tider var hun forholdsvis lett på tråden overfor sin telemann. Nå til dags må jeg først innynde meg ved å lage middag, ta oppvasken og støvsuge huset for en sjelden gang få gjenoppleve en flik av sengevalsens godhet. Alt har sin pris.

Telenorets omdømme falmer. Nå er det EUs ESA-kontor som etter tre års famling mener at noret driver konkurransehennende forretningspolitikk. Vi selger hypermoderne mobiltelefoner til spottpris mot årelang bindingstid av dyre abonnement. Sigve Brekke står støtt blant sine egne. Han brekkes nok ikke så lett, selv om noen prøver seg. Kanskje er han også telepensjonistenes venn, selv om vi ikke bidrar til bunnlinja. Vi bærer telehistorien, mens han skaper fremtiden. Aksjekursen faller, selv om 2015 som vanlig ga rekordhøy inntekt. Sluttresultatet ble skralt etter milliardtap på forsøk på oppkjøp i det danske telemarkedet. Nå er viven spent på om det blir aksjeutbytte i år, - garderoben trenger fornyelse.

Tvil og tro hører sammen, så også for harmonien i vårt lille rede. Klimaet er vår alles fellesnevner for natur, forhandlinger og sameksistens. Fred skapes av en utstrakt hånd, ikke av bomber og granater. Uansett går vi samme veien mot en ukjent vår, da sett med stadig mer nærsynte Sofus-øyne. Som i naturen blir også jeg og fru en yr når sola klatrer på himmelen. Vi er klar for vår vårlige Kanaritur i slutten av februar. Da stiger sevja til nye høyder i kropp og sjel.

GOD PÅSKE!

Blåser i pensjonisttilværelsen

Det var midt på 80-tallet det hele startet. Arve Skjønnaug, daværende telesjef i Sarpsborg teleområde, kontaktet personalsjef K. Aa. Hansen om det var mulig å få til noe musikk på juleavslutningen i telehuset i Sarpsborg. Nærmere bestemt i kantina i Glengsgata 19.

Jan-Erik Amundsen/Arild Bodahl, Østfold lokalforening

Kunne noen i Sarpsborg teleområde spille et instrument? Det var det flere som både kunne og ville, og et lite orkester kom raskt på bena. I starten var det bare julesanger, men etterhvert utviklet dette seg fra å spille i kantina til at vi tok på oss flere oppdrag i teleområdet.

Etter godt og vel tretti år har vi både en lang historie og et allsidig repertoar som best kjennetegnes som musikk lett i øret. Vi gir nå snart ut en CD med ti av låtene våre.

Spilte under OL

I starten var navnet Televerkets Musikkforening, men ble senere endret til Teletuten. Vi har flere ganger vurdert å endre det, men vi faller alltid tilbake til Teletuten.

Etter hvert ble det andre typer jobber, og orkesteret spilte i ulike jubileer, 50, 60, 70 år. Vi ble blant annet engasjert av høghskolen i Halden og spilte på deres oktober fest i flere år.

I mange år var også Teletuten engasjert av Borg Bryggeri for å spille i «Svaleskiva», bryggeriets festsal med arrangement for deres kundeforbindelser.

I 1994 spilte vi på Lillehammer under OL. Ryktene sier at Teletuten er med på den offisielle OL-filmen.

Telenor-orkester

Flere som var med og startet Teletuten spiller fortsatt, blant annet Torbjørn Larssen, Trond Karlsen, Jan-Erik Amundsen og Tore H. Nilsen. Sistnevnte har hele tiden vært Teletutens faste vokalist.

Hvert tredje år arrangerer Telenor en kultur mønstring. Der samles alle som holder på med kunst, musikk, sang etc. Den første samlingen var tidlig på nittitallet, eller kanskje enda tidligere, og Teletuten har vært med på samtlige samlinger.

Mønstringen er et høydepunkt for oss alle fordi mange av våre medlemmer føler stor tilhørighet til Telenor fortsatt. Det er nemlig viktig for oss å profilere Teletuten som et Telenor-orkester.

Orkesteret samarbeider også fra tid til annen med telenorkoret Telefonikerene i Oslo. Dette ønsker vi å fortsette med.

Teletuten har også hatt flere konserter for telepensionistene i Østfold og for andre pensjonistforeninger.

Bandet setter dessuten stor pris på at de har flere gode støttemedlemmer.

Styret i Teletuten.

Foran fra v.: leder Jan-Erik Amundsen, Rune Jonassen

Bak fra v.: Arild J. Bodahl og Torbjørn Larssen.

I midten av februar i år holdt gitarist Torbjørn Larssen og resten av Teletuten konsert i kulturhuset Gleng i Sarpsborg. Konserten ble utsolgt på forhånd.

Fra v.: Rune Jonassen på trombone, Torbjørn Larssen på gitar (tidligere Televerket), Trond Karlsen på trompet (tidligere Televerket), Jan Widlund på bassgitar, Ann Kristin Andersen på tenorsaksofon, Solbjørg Kampenes på barytonsaksofon, Bent Lislerud på trombone (tidligere Televerket), Tore Holger Nilsen sang og slagverk, (tidligere Televerket), Jan-Erik Amundsen på altsaksofon (tidligere Televerket), Arild Bodahl på trompet (tidligere Televerket), Gunnar Sten Johansen på altsaksofon og Arild Opsund på trompet.

Verving lokalt viktigst

Det nye Landsstyret etablerte i fjor høst en arbeidsgruppe som skulle komme med forslag til hvordan vervearbeidet i lokalforeningene kan støttes fra sentralt hold. Grappa har bestått av Einar Nymoen, Truls Langeggen og Mette Hummelvoll. De gir her en oversikt over arbeidet som er utført.

Det er først og fremst aktivitetene lokalt som betyr noe for våre medlemmer. Her møtes gamle kolleger og nye venner i hyggelig samvær. Verving av nye medlemmer og ivaretagelse av eksisterende er derfor lokalforeningenes viktigste oppgave.

Jungeltelegraf

Den personlige kontakten og «jungeltelegrafen» er ifølge lokalforeningene den vervemetoden som gir det beste resultatet. Dette er selvsagt enklest for lokallag som fortsatt har Telenor-aktivitet i sitt nedslagsområde.

Arbeidsgruppas forslag til tiltak er sendt alle lokalforeninger. Status for de viktigste tiltakene er:

- Mal for vervebrev er sendt lokalforeningene og lagt ut på nettsiden.
- Brev med informasjon om vår forening og nettside er levert fagforeningene. De distribuerer dette til medlemmer som går av med AFP, sluttavtale eller av andre årsaker.
- Hvilke tilbud for Telenors ansatte som også pensjonistene kan benytte,

er avklart (hytteleie, hotell-/bil-/reise-avtaler). Informasjon ligger på nettsiden.

- Vervebrosjyren er trykket opp og distribuert til lokalforeningene. Brosjyren ligger også på nettsiden og kan lastes ned derfra.
- Med utgangspunkt i aktiviteter lokalt er det laget en liste med gode tips som er distribuert lokalforeningene til inspirasjon.
- Bladet Telepensjonisten har i flere artikler presentert lokallag som har lykkes med vervearbeidet og fått mange nye medlemmer.
- For å øke treffprosenten potensielle nye medlemmer søker på nettet, er det etablert en alternativ nettadresse, teleseniorene.no, som fører til nettportalen vår.
- Vervegruppa foreslo å se på utforming/design av nettportalen og hvorvidt nettportalen kunne integreres med Facebook for å tiltrekke nye medlemmer. Disse spørsmålene vil bli bearbeidet videre i forbindelse med videreutviklingen av portalen.

Kontakt oss

Arbeidsgruppa har tidligere oppfordret lokalforeningene til å komme med innspill omkring hva vi sentralt kan gjøre for å understøtte vervearbeidet – vi gjentar oppfordringen.

«Kontakt oss» finner du på startsidene telepensjonistene.no.

Truls Langeggen (stående), Mette Hummelvoll og Einar Nymoen har utarbeidet tiltak for verving av nye medlemmer.

Endelig kan vi booke hytter direkte

Styrelederen i Telenor Hytter høyt til fjells i Hurrungane i Jotunheimen. Privat foto.

Hyttestiftelsen i Telenor har lansert ny webbløsning for booking av sine hytter. Telepensjonistene gis fortsatt mulighet til å velge og vrake blant samtlige hytter. Nå kan du søke de opp på nettet.

- Den gamle webbløsningen for hytteinformasjon og hyttebooking har dessverre ikke fungert optimalt, mulighetene for support har blitt begrenset og kostnadene har blitt for høye. Styret i Hyttestiftelsen besluttet derfor i fjor å fase ut gammel løsning og anskaffe en ny velprøvd løsning for administrasjon av velferdshytter i norske bedrifter, sier Eric F. Ekern. Han er styreleder i Stiftelsen Telenor Hytter.

Han forklarer at alle brukere som er registrert med en gyldig booking allerede er opprettet i systemet og vil få tilsendt brukernavn og passord fra Hyttestiftelsen. Alle andre brukere må registrere seg på nytt. Som pensjonist står du fritt i å velge hvilken e-postadresse du benytter som brukernavn. Det kan ta noen dager å få generert passord, da de har behov for å verifisere retten din som hyttebruker.

- Vi har stor tro på at den nye løsningen vil bedre brukeropplevelsen kraftig. Send gjerne tilbakemeldinger til hytte-ost@telenor.com, oppfordrer Ekern.

Slik gjør du

Informasjon om Telenors hytter og booking av hytter finner du på www.cabinweb.no. Der må du gå inn på «Ny bruker», fyller inn skjemaet med nødvendige data (hopp over ansattnummer). Etter kort tid får du en e-post med bekreftelse. Så må du smøre deg med litt tålmod - det tar litt tid før du får e-post med brukernavn og passord. Og vips, da har du tilgang til hyttene i hele landet med bilder og det hele.

Vi telepensjonister har jo en stor fordel ved at vi kan unngå ferier og benytte hyttene i roligere perioder. Lykke til!

SPRÅKET VÅRT

Ord, uttrykk og begreper i daglig bruk

Rolf Bjørn Nylund

En huseier som fikk et brev fra Statens vegvesen om at han måtte «vera budd på å *oreigna* 300 rutemeter av eigedomen til vegføremål», ble nokså i villrede om hva det skulle bety. I brevet, som var skrevet på nynorsk, ble han fortalt om rettigheter og ankemuligheter, men han ble ikke mindre i villrede da det lenger nede på siden stod at han som eier neppe var *gild*. Altså først truet med *oreigning* og deretter beskyldt for ikke engang å være *gild*!?

Da han øyeblikkelig kontaktet naboen, som både var «lovmechtig og språkmechtig», kunne han berolige med at disse to ordene bare ble brukt i lovtekster og langt fra var personlige karakteristikk. Begge ordene er opprinnelig fra gammel-norsk tid, fortalte han, og at på bokmål var de blitt erstattet med ord fra det latinske språket. Å *oreigne* er det samme som å ekspropriere (ekspropriasjon = fra eien- dommen), og er du ikke *gild*, er du *ugild*, og det er det samme som å være inhabil, forklarte naboen tålmodig.

Å *slå på tråden* og å *legge på røret* er ikke vanskelig å forstå. Men nå viser det seg at sistnevnte uttrykk har fått en tilleggsbetydning: det er synonymt med å levere inn kalosjene. Uttrykket brukes spøkefullt/uærbødig/friskt – stryk det som ikke passer – om en som nettopp er død.

Andre uttrykk hvor *tråd* forekommer er mange. Det islandske ordet for tråd er *simi*, og det brukes også etter at telefonen ble trådløs, slik som i norsk språkbruk. Det passer jo godt, for det greske ordet *telefon* betyr *fjernlyd*.

Man kan holde tråden, miste tråden

og ta opp tråden, altså brukt i overført betydning. Konkret betydning av tråd er opprinnelsen til *en rød tråd*. Denne tråden stammer opprinnelig fra veving for å få frem bestemte mønstre eller farger i tøy. Den røde tråd ble for alvor kjent i seilskutetiden da den britiske marine bestemte seg for å få en slutt på at tauverk hadde en tendens til å forsvinne. Repslagerne fikk derfor beskjed av Admiralitetet om å legge inn en rød tråd i tauet. Den røde tråden var godt synlig, og med de grusomme straffemetodene som hersket i 'Navyen' for forseelser langt mindre alvorlig enn tyveri av tauverk, var det få som utsatte seg for slik risiko – problemet var løst. Overført er det blitt et populært uttrykk for gangen eller sammenhengen i en hendelse: «Det går som en rød tråd gjennom hele fortellingen ...»

Hvorfor heter det *under fire øyne* når to personer møtes til en fortrolig samtale? Hvis en er *under*, må jo den andre være over, men det er jo ingen forutsetning i denne sammenhengen.

Forklaringen her er at den tyske preposisjonen *unter* kan bety både *under* og *mellom/blant*. Da det tyske uttrykket 'Unter vier Augen' kom inn i norsk, ble *unter* feiloversatt til *under* istedenfor til *mellom*, som ville ha vært mer naturlig. Nå er uttrykket så godt innarbeidet i norsk at ingen kommer til å foreslå noen endring.

Et annet folkelig uttrykk er 'Der var det ingen kjære mor', i betydningen der var det ingen moderlig trøst å få. En mor som en har kjær, og likevel ingen trøst? Det rimer jo ikke!

Her må vi tilbake i tid, og da finner vi at verbet å *kjære* betyr å *klage*. En klage eller et klagemål kan hete et *kjæremål*. I dag forekommer denne ordstammen stort sett bare i juridisk språkbruk; den er som kjent svært konservativ.

I «Smeden og Bageren» er der et uttrykk som ser ut til å være udødelig: å rette baker for smed. Verbet *rette* har vi fått fra tysk *richten* via dansk og betyr å 'dømme',

her å henrette, for betyr 'istedenfor'. I det fornøyelige diktet lar Johan Herman Wessel (1742-1785) en uskyldig baker henrette istedenfor smeden som var dømt for drap. Grunnen til det var at det var to bakere i byen, men bare en smed. - (Men var det noen som følte medlidenhet med stakkeren på vei til skafottet? Døm selv: «Den Mand han græd gudsjammerlig/da man ham førte væk.»)

Et Columbi egg er et uttrykk for en genial og enkel løsning på et problem. Uttrykket skal visstnok ha oppstått en gang den italienske oppdageren av det han trodde var India ble oppradd for eggeglass. Han satte derfor den butte enden av egget mot bordplaten, og dermed ble egget stående. (Mange har lurt på hvorfor han ikke brukte sitt spanske navn, Cristobal Colon. Svaret er at Columbus er den latinske formen av navnet og var populært på den tiden. Columbi er genitiv, eieformen.)

Fra latin (*tabula*) via tysk har vi et annet ærverdig og gammelt ord: *taffel*, som egentlig betyr bord, bordsete. *Taffel* brukes nå bare ved høytidelige anledninger når store selskaper arrangeres, hvor talene og anekdotene er mange og underholdende, utsmykning og blomsterdekorasjoner er tiltalende og dekorative inntil kunst, og mat og drikke er rikholdig, variert og utsøkt. Ved slike anledninger skal det også musiseres, derav navnet *taffelmusikk*. Her sitter man ikke ved bordet, man *sitter ved taffelet*. Når *bordsetet etter noen timer* er over, *hever man taffelet*.

Skulle man komme i en slik modus og falle for fristelsen til å lage et selskap *a Louis Quatorze*, som definitivt er over grensen til å fortjene betegnelsen *taffel*, så husk at mat er en viktig ingrediens i et balansert måltid!

Og siden fransk ikke bare er verdens diplomatspråk, men i enda høyere grad de utsøkte matretters språk, ønsker jeg **BON APPETIT!**

Krav til statsbudsjett 2017

Pensjonistforbundets krav til statsbudsjettet for 2017 ble tidlig i januar overlevert statsråd Anniken Hauglie i Arbeids- og sosialdepartementet. På møtet deltok også samarbeidende pensjonistorganisasjoner i SAKO, deriblant Telepensjonistene.

Finn-Egil Elster, forbundskasserer

Det møtte dessuten en rekke andre pensjonistorganisasjoner, hovedorganisasjonene i arbeidslivet samt representanter for andre departementer som er viktige for oss, blant annet Helse- og omsorgsdepartementet.

Krav

Pensjonistforbundet og SAKO har valgt å fokusere på fire hovedkrav og to «rettighetskrav».

De fire kravene er:

- Krafttak for de som har minst. Minstepensjonen må økes fra 2G til 2,8G over fire år, dvs. med ca. 70.000 kroner.
- Dobling av bevilgning til eldre, senior- og aktivitetssenter, fra 20 til 40 millioner kroner.
- Tilskuddsordningen for ressurskrevende brukere skal også gjelde for personer over 67 år.
- Helsedirektoratet må få tilført midler øremerket tiltak mot overgrep mot eldre.

De to tilleggskravene er:

- Avvikling av dobbeltrom på sykehjem.
- Fjerne avkortning av grunnpensjon for gifte/samboende.

Kravene er utarbeidet av en arbeidsgruppe i Pensjonistforbundet. De ble presentert på SAKO-konferansen i oktober i fjor. Der møtte forbundsleder Arne Jenssen og sekretær Tore Andli. Forhandlingsutvalget i Pensjonistforbundet finpusset deretter kravene, og på dette møtet deltok Arne Jenssen.

Jevne ut forskjeller

Som representant for den største pensjonistgrupperingen var det Pensjonistforbundets leder, Jan Davidsen, som først fikk ordet på møtet med statsråd Hauglie.

Davidsen la hovedvekten på at våre krav vil bidra til å utjevne

økende forskjeller. Det er spesielt viktig for kvinner, som er overrepresentert blant minstepensjonistene. De øvrige hovedkravene er viktige i et folkehelseperspektiv.

De andre organisasjonene presenterte et mangfold av krav; fra demensomsorg, tannhelse for eldre, statlig eldreomsorg og skatt til pensjonsoppgjøret og underreguleringen for pensjonistene i forhold til lønnsoppgjøret.

Pensjonistforbundet er like opptatt av underreguleringen som de øvrige organisasjonene, men har holdt strengt på at dette møtet skulle gjelde neste statsbudsjett, og ikke vårens pensjonistoppgjør.

Ordknapp statsråd

Statsråd Hauglie sa ikke stort mer enn at hun hadde notert seg de mange innspillene, men at det var i gang et arbeid med å se på underreguleringen av pensjonene. Men hun understreket samtidig at det er en krevende tid økonomisk.

En statssekretær fra Helse- og omsorgsdepartementet var litt mer konkret, og mente at Stortingsmeldingen om primærhelsetjenesten gir svar på mange av kravene som kom fram, blant annet med økte midler til kompetanseheving innenfor eldreomsorg. Det skal også komme en stortingsmelding om moderne eldrepolitikk. Hun framhevet også at det jobbes konkret med områdene vold mot eldre og demens.

Det er planlagt et nytt møte i april, der regjeringen vanligvis utdyper litt mer om sine prioriteringer i kommende budsjett.

Arbeids- og sosialminister
Anniken Hauglie
Fotograf: Thomas Haugersveen/
Statsministerens kontor

Polarekspedisjoner og telegrafstasjonenes betydning

Da kampen mellom sjøfartsnasjonene for to hundreårsskifter siden om å komme lengst mulig nord og sør på kloden var på sitt mest hektiske, var Colin Acher-bygde *Fram* svært sentral.

Etter at Roald Amundsen på den tredje *Fram*-ekspedisjonen hadde erobret Sydpolen i 1911, satte han øyeblikkelig kursen mot Tasmania. I Hobart ankret han opp og gikk alene på land for å sende de nødvendige telegrammer, det første til sin bror i kodet form. Etter å ha sendt høflighetstelegram til Kongen og Nansen, var det sponsorer og andre forretningsforbindelser som stod for tur.

Rolf Bjørn Nylund, Bergen lokalforening

Amundsen ble på land alene inntil svar-telegrammene hadde gitt de opplysningene han var ute etter, og sørget dermed for at hans egen versjon av verdenssensasjonen ble formidlet til de rette instanser – til rett tid og i rett rekkefølge.

Første *Fram*-ekspedisjon

Men 25 år tidligere var det imidlertid en annen **verdenssensasjon** som la beslag på norske telegrafstasjoner i mange dager og netter – og med forsterket bemanning. I år er det 120 år siden, året er 1896.

Tre år tidligere startet nemlig **den første *Fram*-ekspedisjonen** med Fridtjof Nansen som ekspedisjonsleder og bindalingen Otto Sverdrup som kaptein. Begge hadde utvist en dristighet som overgikk fantasien, og som var kronet med hell i 1888: *De hadde krysset innlandsisen på Grønland!*

Plakat fra 1896 som viser *Fram*-ekspedisjonens deltakere. Fridtjof Nansen i midten. Foto: Telemuseets arkiv L. Szacinski

Nå skulle de foreta en enda mer halsbrekkende ekspedisjon, sterkt frarådet av all internasjonal ekspertise. Denne ekspedisjonen krevde spesialbygd skip, og var beregnet å vare inntil fem år.

21. juli 1893 la *Fram* ut fra Vardø med kurs mot Karahavet, for om mulig å la seg drive med isen over Polhavet.

Det ble etterhvert klart at havstrømmene ikke ville føre *Fram* så nært polpunktet som han ønsket, og 23. mars 1895 forlot Nansen og Hjalmar Johansen skuta med kajaker og hundespenn for å prøve å nå Nordpolen. *Fram* med resten av mannskapet, 11 mann, fortsatte driften og sprengte seg ut av isen vest for Spitsbergen i august 1896, etter å ha vært i drift i over tre år. Etter å ha praiet en selfanger og fikk vite at Nansen ikke var kommet hjem, satte Sverdrup kurs for Skjervøy og ankret opp klokken to om natten.

Femti telegrammer

Nansen og Johansen fikk en svært dramatisk ferd, men nådde 86 gr. og 14 min., som var lengst-nord-rekord den gangen. De måtte imidlertid overvintre på Frans Josef Land under ytterst primitive forhold, men var så heldige at de på vei videre sørover om våren traff den engelske Jackson-ekspedisjonen på Kapp Flora. Uten dette hellet hadde de neppe klart en ny vinter. Det var første gang på 15 måneder at de så andre mennesker! Herfra bragte den engelske skuta *Windward* dem til Vardø 13. august 1896, tre år og tre uker etter at de forlot Vardø.

Uten å gi seg til kjenne gikk Nansen og Johansen opp til **telegrafstasjonen i Vardø** for å sende mer enn 50 telegrammer til familie, konge, regjering, Colin Archer og til pressen.

Også den gang eksisterte det sponsorer,

men de ble gjerne kalt velgjørere. Nansen hadde avtaler både med aviser og forlag om utgivelser av dagbøker og annet materiale. (Det var helt vanlig at alle ekspedisjonsmedlemmene skrev dagbok. Det var likeledes en uskrevet regel at ingen leste i hverandres dagbøker. Ved å sammenligne hva de forskjellige deltakerne skrev om ulike hendelser, har man i ettertid fått et mye mer nyansert bilde av bl. a. sosiale forhold og hvordan menneskelig atferd påvirkes i isolasjon i løpet av lange, og periodevis, begivenhetsløse ekspedisjoner.)

Noen av Nansens telegrammer var på *flere tusen ord*, og selv om telegrafbestyreren hentet inn forsterkninger, tok det flere dager å ekspedere alle telegrammene. De fire telegrafistinnene fikk det virkelig travelt da svartelegrammene begynte å tikke inn!

Det vitenskapelige utbyttet av ekspedisjonen var enormt, eller som Vardøposten uttrykte det: *Det er rigere og fyldigere end menneskelig forskning hidtil har formaet*. Noe av dette skulle også tikkes utover verden, også i engelsk og tysk språkdrakt.

Nansen er kommet!

I Skjervøy ble Sverdrup rodd i land og gikk rett opp til telegrafstasjonen og hamret på døren til noen kom og åpnet – midt på natten. Om bord i *Fram* kunne de se at han plutselig begynte å løpe rundt og rundt. Han hadde fått en melding som ikke var til å fatte, og da hørte de ropet: Nansen er kommet! Han hadde kommet til Vardø sammen med Johansen samme dag som *Fram* kom klar av isen og kunne starte motoren og heise seil – 13. august 1896.

Her var alt i orden og jubelen kunne slippes løs. Fra *Fram* lød det seierssalutt som vekket resten av befolkningen på

Polarskuta Fram på vei mot Sydpolen i 1910.
Fotograf: Telemuseets arkiv Anders Beer Wilse

Slik så Skjervøy ned mot havna ut i 1923.
Foto: Telemuseets arkiv

land. Stedets øvrigheter tok frem champagnen, sies det, mens en endeløs rekke av telegrammer ble ekspedert av telegrafbestyreren: til Kongen, Regjeringen, slekt, venner, og – ikke minst – til Nansen, før polarskuta samme formiddag satte kurs for Tromsø.

Frams kaptein, og fra 23. mars året før, ekspedisjonsleder, Sverdrups telegram til Nansen 20. august fortjener å bli gjengitt i sin helhet. Det har noe av sagalitteraturens skjær over seg med sitt knappe og informative trekk, og må vel under de gitte omstendigheter kunne sies at det har fått ekstra stilistisk kraft:

Skjærvø, 20. 8. 1896, kl. 9 fm. Doktor Nansen. «Fram» ankommet hertil dags

dato i god behold. Alt vel om bord. Afgaar straks til Tromsø. Velkommen hjem! Otto Sverdrup.

Nansens svartelegram om at Fram måtte vente på han i Skjervøy, kom ikke før den hadde kastet loss. Det telegrammet – og en mengde andre – ble det telegrafstasjonen i Tromsø som skulle formidle...

Den andre Fram-ekspedisjonen 1898-1902

Som kjent la Fram ut på ny ekspedisjon bare to år etter at den første var avsluttet. Denne gangen var Otto Sverdrup både kaptein og ekspedisjonsleder, og ferden gikk til områdene vest for Grønland, arktisk Canada. Her utforsket og kartla

ekspedisjonen landområder nesten like store som halve fastlands-Norge. Det hører med – så merkelig det enn kan høres ut i dag – at Sverdrup på vegne av Haakon 7. annekterte områdene.

Enda en gang skulle «Fram», polarskuta som hadde vært lengst nord og lengst sør på kloden, forbløffe en hel verden. Fra Utsira, hvor den tok los om bord, kunne den melde om at nå var den på vei hjem – igjen i god behold. 19. september 1902 seilte den inn på Vågen i Stavanger, og først da kunne Sverdrup gå i land og sende alle telegrammene som han begynte å utarbeide allerede 5. juli året før.

KONTAKT OSS

FORBUNDSLEDER	Arne Jenssen	Kirkvollen 19 B	7048 Trondheim	907 43 556	arn-je@online.no
NESTLEDER	Roy Knag Jæger	Hopshavn 27	5307 Ask	915 38 870	roykna-j@online.no
SEKRETÆR	Tore Andli	Dagaliveien 31	0783 Oslo	913 98 001	to-a@online.no
KASSERER	Finn-Egil Elster	Hauketotoppen 18	1266 Oslo	913 21 672	feelster@online.no
STYREMEDLEM	Marie Birgitte Aashagen	Nedre Flatåsveg 170	7099 Flatåsen	971 29 908	aashage@online.no
	" Einar Nymo	Dampsagveien 5A	2004 Lillestrøm	916 17 467	nymeinar@gmail.com
	" Truls Erik Langeggen	Pilestredet park 1	0176 Oslo	900 29 271	lang-t@online.no
	" Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand	901 65 520	ingsikal@online.no
	" Mette Johanne Hummelvoll	Oppsal Terrasse 2	0686 Oslo	905 14 798	m-joh-hu@online.no
REVISOR 1	Kåre Johansen	Svenskerud 105	3408 Tranby	901 84 857	khj@online.no
REVISOR 2	Kirsten Næss	Ramstad Terrasse 5	1405 Langhus	901 94 586	kinass@online.no
REDAKTØR	Gunhild Skoglund	Ekreberget 9	2390 Moelv	901 30 153	gunhi-s@frisurf.no
TELEPENJONISTEN					
TEKNISK ANSVARLIG for telepensjonistene.no	Einar Nymo	Dampsagveien 5A	2004 Lillestrøm	916 17 467	nymeinar@gmail.com

Telepensjonistenes Landsforbund

Besøksadresse: Snarøyveien 30, sone M1A, 1331 Fornebu • Postadresse: Postboks 800, 1331 Fornebu
E-post: kon.telepensjonistene@telenor.com • www.telepensjonistene.no

SMÅSTOFF

Nye fjellvettregler

Like sikkert som at påsken nærmer seg blir fjellvettreglene satt på dagsorden. I over 60 år har vi pugget reglene om fjellvett. Vi har stappa sekken full av ull, spade, appelsiner og kvikk-lunsj, vi har hørt på værmeldinger, gravd oss ned, og snudd i tide. Nå har både trender, turfolk, utstyr, vær og vind endret seg – så også fjellvettreglene.

Fjellvettet er flyttet fra ryggsekken til hodet sier folk som har greie på slikt.

De nye reglene finner du på ut.no/fjellvettreglene

Lederkonferanse 26.– 27. mai

Landsstyret inviterer ledere i alle lokale foreninger til todagens lederkonferanse på Lillestrøm. Konferansen starter torsdag 26. mai klokken 12:00 og avsluttes med lunsj neste dag.

Et av temaene blir videre arbeid med organisasjonsutvalgets innstilling. Invitasjon med sted, program etc. blir sendt i e-post til samtlige ledere.

Er du på flyttefot?

Husk å melde adresseendring slik at du fortsatt får Telepensjonisten.

Meld den nye adressen til din lokale forening ved å gå inn på telepensjonistene.no. Litt nede på siden finner du "Adresse endring" under flyttebilen. Du kan også ta kontakt ved å sende en e-post til kon.telepensjonistene@telenor.com.

Visste du

at påkeharen legger ut påskeegg? Harepusen så visstnok dagens lys i Tyskland for noen hundre år siden. I vår tid legger den ut egg av marsipan og sjokolade eller dekorerte egg. Da gjelder det å lete og finne flest egg.

Telepensjonisten ønsker **GOD PÅSKE** til alle lesere!

Husk verving
folkens!

Ny brosjyre er sendt alle lokale foreninger. Ikke la den ligge og støve ned. Lykke til!

Tips Telepensjonisten

Som kjent finner du medlemsbladet vårt på telepensjonistene.no. Nå kan du også tipse om stoff til bladet.

Gå inn på hjemmesiden, pek på TELEPENSJONISTEN og klikk på TIPS TELEPENSJONISTEN. Der kan du fylle ut skjemaet, og kanskje kommer ditt tips på trykk i bladet.

